

Article history:

Received: 15 December 2024

Received in revised form: 7 February 2025

Accepted: 28 February 2025

Published online: 18 March 2025

Identifying factors affecting the development of labor sports in Iran

Abdollah Shateri

Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran. E-mail: abdollahshateri609095@gmail.com

Alireza Zamani Nukaabadi

Corresponding Author, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran. E-mail: a.zamani@khuisf.ac.ir

Ahmadreza Askari

Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Mobarakeh branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran. E-mail: ahmadreza.askari@mau.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Keywords:
development,
sports,
workers

ABSTRACT

Introduction: The purpose of the research was to identify the factors affecting the development of labor sports in Iran.

Methods: In-depth interviews were conducted with 12 experts. For data analysis, the technique of theme analysis and the six-step method of Brown and Clark (2006) were used, which includes getting to know the data, creating primary codes, searching for themes, reviewing themes, defining and naming themes, and preparing a report. In order to check the reliability of the generated information, the method of control and review by experts and researchers was used to validate the categories and categorize them. In order to increase reliability, all the initial codes were reviewed by the researcher after the end of coding each interview and reaching the main themes, and the extracted codes were given to three experts and familiar with the research subject for review and approval. In addition, in order to increase the verifiability, the main and sub-themes obtained from the interviews were presented to three primary participants for review and confirmation, and their suggestions were applied.

Results: Awareness and training of employers, paying attention to the special needs of different labor groups, networking and creating sports associations, sports-oriented culture in workplaces, development of native and traditional sports, psychological support, access to information and educational resources, financing and investment attraction, technology and innovation in sports, motivation, safety, international participation and learning from global experiences, planning and strategic management, research, synergy and social participation, support policies as factors that were identified as effective in the development of labor sports in Iran.

Conclusion: Based on the presented model, it can be said that the development of working sports in Iran is developed by a chain of factors and the synergy and cooperation of various institutions, the results of which will be tangible for companies.

Cite this article: Shateri, A. , Zamani Nukaabadi, A. and Askari, A. (2025). Identifying factors affecting the development of labor sports in Iran. *New Approaches in Sports Mmanagement*, 12(47), 102-115. doi: 10.22034/ntsmj.2025.2048236.1147

Publisher: Iranian Scientific Association of Sports Management

Extended Abstract

Introduction

In the process of development, having a healthy workforce and a society where most of its people enjoy a long life with good health is considered one of the important indicators of human development. For this reason, advanced and industrialized countries have paid special attention to the expansion of sports and physical education in the society in order to use the health, social and economic achievements and the growth and expansion of sports to bring themselves closer to the development indicators and by using the force of a healthy and efficient person to plan for the realization of other development goals (Yamini Firozi & Yamoni Firozi, 2020). Meanwhile, workers play an important role as productive forces in industry, and maintaining their health and well-being not only helps to promote industrial activities, but also reduces the costs of industries due to absenteeism and premature fatigue. The studies conducted in the field of labor sports show that the simultaneous implementation of two sports training interventions along with the program to increase the awareness and attitude of physical activity is effective in improving the working capacity of employees and increases the productivity and quality of the workforce of organizations (Talebi, 2020). One of the areas that may not have been addressed much is worker's sports. The population of about 20 million in this large society of the country, which becomes a much larger number by including their families, requires that the people involved in the industry and sports be more sensitive to this issue and try to develop physical activity for this group. Based on this, this study tries to investigate and introduce the factors affecting the development of working sports in the country.

Methods

In-depth interviews were conducted with 12 experts. For data analysis, the technique of theme analysis and the six-step method of Brown and Clark (2006) were used, which includes getting to know the data, creating primary codes, searching for themes, reviewing themes, defining and naming themes, and preparing a report. In order to check the reliability of the generated information, the method of control and review by experts and researchers was used to validate the categories and categorize them. In order to increase reliability, all the initial codes were reviewed by the researcher after the end of coding each interview and reaching the main themes, and the extracted codes were given to three experts and familiar with the research subject for review and approval. In addition, in order to increase the verifiability, the main and sub-themes obtained from the interviews were presented to three primary participants for review and confirmation, and their suggestions were applied.

Results

Data analysis was done by analyzing the texts obtained from in-depth interviews, with initial coding of all the recorded interviews, and finally, after a complete review of all the interviews and analysis of the sentences and views of the people, 56 sub-themes were obtained, which were divided into 19 main themes.

Conclusion

The development of labor sports in Iran requires attention to a set of numerous and diverse factors, each of which plays an important role in creating and strengthening it. Educating employers about the benefits of working sports, including increasing productivity and employee health, is very important. Holding training courses and workshops for employers on the importance and benefits of worker sports, encouraging employers to invest in sports programs and infrastructure for workers, and introducing and promoting successful models from leading companies and organizations in the field of worker sports can train employers to Encourage more support for sports programs. Different labor groups have different needs. Proper planning and provision of facilities that meet these needs can attract more participation in labor sports. The establishment of labor sports associations and clubs can lead to increased interactions and exchange of experiences among workers and provide a suitable platform for the growth of labor sports. For the development of labor sports in Iran, according to the above findings, three practical and operational suggestions and solutions are presented: First, the creation and development of labor sports clubs in workplaces by forming internal sports teams in such a way that in every company and production unit, internal sports teams who can work in different sports fields. Second, launching awareness and encouragement campaigns by holding educational workshops on the benefits of exercise and how to do exercise in the workplace, which can be conducted in person or online, and encouraging

through a reward system for employees to regularly participate in exercise activities, including financial benefits, incentive leave and sports gifts. Third, cooperation with government institutions and the private sector to provide the necessary financial resources and support by attracting financial support from large companies and institutions for the development of sports infrastructure through sponsoring, joint investment or allocation of dedicated funds, as well as formulating and implementing government support policies for the development of labor sports. including tax facilities for companies investing in labor sports.

Keywords: Development, sports, workers

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The study followed ethical guidelines, with informed consent obtained from all participants. Funding: No external funding was received for this study.

Funding: No external funding was received for this study.

Authors' contribution: All authors contributed equally to the design, data analysis, and manuscript preparation of this study.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest.

شناسایی عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری ایران

گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. رایانامه:

abdollahshateri609095@gmail.com

عبدالله شاطری

نویسنده مسؤل، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

رایانامه: a.zamani@khuisf.ac.ir

علیرضا زمانی نوکآبادی

گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. رایانامه:

ahmadreza.askari@mau.ac.ir

احمدرضا عسکری

چکیده

اطلاعات مقاله

مقدمه: هدف از انجام پژوهش شناسایی عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری ایران بود.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

روش: مصاحبه عمیق با ۱۲ نفر از خبرگان انجام شد. برای تحلیل داده‌ها از تکنیک روش تحلیل مضمون و روش شش مرحله‌ای تحلیل مضامین براون و کلارک^۱ (۲۰۰۶) استفاده شد که شامل آشنایی با داده‌ها، ایجاد کدهای اولیه، جستجوی مضامین، بازبینی مضامین، تعریف و نامگذاری مضامین و تهیه گزارش است. به منظور بررسی موق بودن اطلاعات تولیدشده از روش کنترل و بازبینی خبرگان و محققان برای اعتبارسنجی مقوله‌ها و دسته‌بندی آنها استفاده شد. به منظور افزایش اعتبارپذیری، تمامی کدهای اولیه، پس از پایان کدگذاری هر مصاحبه و نیز رسیدن به تم‌های اصلی توسط پژوهشگر بازبینی شدند و کدهای استخراج‌شده برای بررسی و تایید به سه نفر از افراد متخصص و آشنا با موضوع تحقیق داده شد. افزون بر این به منظور افزایش تاییدپذیری، تم‌های فرعی و اصلی به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها به سه نفر از مشارکت‌کنندگان اولیه به منظور بازبینی و تایید ارائه شد و نکات پیشنهادی آنها اعمال شد.

یافته: آگاهی و آموزش کارفرمایان، توجه به نیازهای ویژه گروه‌های مختلف کارگری، شبکه‌سازی و ایجاد انجمن‌های ورزشی، فرهنگ ورزش محوری در محیط‌های کار، توسعه ورزش‌های بومی و سنتی، حمایت روانی و اجتماعی، دسترسی به اطلاعات و منابع آموزشی، تامین مالی و جذب سرمایه‌گذاری، فناوری و نوآوری در ورزش، انگیزه‌بخشی، ایمنی، مشارکت بین‌المللی و یادگیری از تجربه‌های جهانی، برنامه‌ریزی و مدیریت استراتژیک، پژوهش، هم‌افزایی و مشارکت اجتماعی، فرهنگ‌سازی و تبلیغات، آموزش و تربیت نیروهای متخصص، زیرساخت‌های ورزشی و سیاست‌های دولتی و حمایتی به عنوان عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری ایران شناسایی شدند.

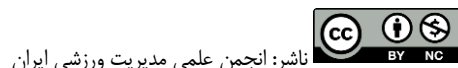
بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس مدل ارائه‌شده می‌توان گفت که توسعه ورزش کارگری کشور توسط زنجیره‌ای از عوامل و هم‌افزایی و همکاری نهادهای مختلف توسعه می‌یابد که نتایج آن برای شرکت‌ها ملموس خواهد بود.

کلیدواژه‌ها:

توسعه،
ورزش،
کارگران

استناد: شاطری، عبدالله، زمانی نوکآبادی، علیرضا و عسکری، احمدرضا. (۱۴۰۳). شناسایی عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری ایران. رویکردهای نوین در مدیریت

ورزشی، ۱۲ (۴۷)، ۱۱۵-۱۰۲. doi: 10.22034/ntsmj.2025.2048236.1147

ناشر: انجمن علمی مدیریت ورزشی ایران

مقدمه

اصطلاح توسعه ورزش به طور گسترده توسط دست‌اندرکاران، مدیران ورزشی، سیاست‌گذاران و محققان در سراسر جهان برای بررسی روند افزایش مشارکت ورزشی و مزایای آن، مانند توسعه فردی و بهبود عملکرد استفاده شده است (باریرا و همکاران^۱، ۲۰۲۲). از یک سو، محققان بر مزایای اجتماعی و سلامتی مرتبط با مشارکت ورزشی تمرکز، و به تعداد شرکت‌کنندگان درگیر در برنامه‌های ورزش محور توجه کرده‌اند و از سوی دیگر، محققان تلاش کرده‌اند بفهمند که چگونه توسعه ورزش به نتایج عملکرد بهتر، به‌ویژه در موفقیت‌های ورزشی بین‌المللی تبدیل می‌شود. به طور کلی، مطالعات به توسعه ورزش به عنوان افزایش تعداد تمرین‌کنندگان و فرصت‌های انجام ورزش، از شروع تا عملکرد بالا اشاره می‌کنند (شولنکورف و همکاران^۲، ۲۰۱۶). توسعه ورزش در مورد مشارکت و ارتقای فرصت‌ها و مزایای مشارکت است. مطالعات به ویژه در حوزه‌های جامعه‌شناسی ورزش و تاریخ ورزش که تعریفی از توسعه ارائه نمی‌کنند، به طور ضمنی از شاخص‌های مشارکت نیز برای ارزیابی فرآیند استفاده می‌کنند. فرصت‌های شرکت در ورزش، چه برای اوقات فراغت و چه در مسابقات با عملکرد بالا، باید شامل کودکان، جوانان و بزرگسالان باشد. البته از منظر برخی محققان هدف اصلی فرآیند توسعه ورزش، افزایش تعداد شرکت‌کنندگان فعال در ورزش و ارتقاء کیفیت اجراها در ورزش است (شیلبری و همکاران^۳، ۲۰۱۶).

کارکردهای ورزش و تربیت‌بدنی در راستای توسعه پایدار ایران، شامل چهار مقوله توسعه اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است (قربانی و صفری جعفرلو، ۲۰۲۱). توسعه ورزش ایران دارای پنج بخش ورودی شامل ذینفعان (کلان، میانی و خرد) و رویه‌ها (توسعه سامانه انسانی، توسعه مدیریت، توسعه نظام مالی، توسعه تجهیزات و تسهیلات، توسعه فرهنگی، توسعه نهادی، ترویج، توسعه سیستم رقابت)، پردازش شامل سه فرایند جذب، نگهداری (نگهداری استعداد، نگهداری مشارکت ورزشی جامعه و پرورش)، خروجی شامل پیامدهای فرهنگی-اجتماعی، پیامدهای اقتصادی و پیامدهای سیاسی، نظام بازخورد یا همان نظام کنترل و ارزشیابی و در نهایت محیط شامل بسترهای فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی و سیاسی-حقوقی است (عسکریان و رهبر، ۲۰۲۱). بخش علی توسعه ورزش ایران شامل مولفه نیازها و انتظارات ذینفعان، الزامات قانونی و نظارتی، توسعه مشارکت ورزشی، عوامل ساختاری، نیاز به منابع مالی و زیرساخت‌ها و نیاز به توسعه ارتباطات است. بخش زمینه‌ای شامل مدیریت و برنامه‌ریزی، ارتباطات درون‌سازمانی، منابع انسانی، زیرساخت‌ها و وجهه و اعتبار است. نگرش، شرایط کلان جامعه، ارتباطات برون‌سازمانی، رسانه و فناوری، فرهنگ سازمانی و تفکر مدیران از عوامل مداخله‌گر هستند. راهبردها شامل توسعه ساختاری، سیستم‌ها و فرایندها، توسعه زیرساخت‌ها، توسعه بازاریابی، توسعه تعامل‌ها و آموزش و فرهنگ‌ساز بوده و در نهایت پیامدها عبارت از نتایج مرتبط با کارکنان، توسعه مالی و زیرساخت‌ها، نتایج جامعه، توسعه ارتباطات و بهبود عملکرد داخلی می‌باشد (قادر و همکاران، ۲۰۲۰).

در بخش‌بندی ورزش، افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان در ورزش در حوزه ورزش همگانی یا ورزش برای همه قرار دارد. مول^۴ ورزش‌های همگانی را شامل ورزش‌های داخل سالن، برنامه‌های تفریحات سالم، فعالیت‌های جسمانی در محیط طبیعی، فعالیت‌های تفریحی یا آمادگی جسمانی می‌داند. برخی از صاحب‌نظران ورزش‌های همگانی را ورزش‌هایی می‌دانند که در هر شرایطی اجرا می‌شوند، به تاسیسات و امکانات تخصصی ویژه‌ای نیاز ندارند و برای سلامتی و گذراندن اوقات فراغت انجام می‌شوند (وفایی‌مقدم و همکاران، ۲۰۱۹). عوامل مختلفی بر توسعه ورزش همگانی موثر هستند. عوامل کلیدی موثر بر آینده ورزش همگانی عبارت از پیشران‌های بازاریابی و خلاقیت، پیشران‌های رویدادها، پیشران‌های مجریان ورزش همگانی، پیشران‌های آموزشی، پیشران‌های تسهیلات، پیشران‌های سازمان-های مردم‌نهاد، پیشران‌های انگیزشی، پیشران‌های زیرساختی و پیشران‌های باورپذیری هستند (عزیزیان کهن و همکاران، ۲۰۲۲). مطالعه کمالیان و همکاران نشان داد این عوامل در سطح رفتاری (شامل عوامل عمومی، شخصی و بنیادی) زمینه‌ای یا محیطی (شامل محیط جمعی، محیط اقتصادی، محیط دیپلماتیک، محیط زندگی، محیط فرامرزی و محیط فرهنگی) و سطح عوامل ساختاری یا مدیریتی (شامل تجهیزات و زیرساخت‌ها، ضوابط و دستورالعمل‌ها، سرمایه انسانی و پشتیبانی مالی به صورت مشترک، دانش فنی و حامیان) قرار دارند (کمالیان، علم و عرفوزاد، ۲۰۲۳). در مطالعه ناصح و همکاران (۲۰۲۴) مضامین فراگیر توسعه ورزش همگانی شامل تغییرات جمعیتی،

1 - Barreira, et al.

2 - Schultenkorf et al.

3 - Shillbury

4 - Moll

روندهای اجتماعی، رشد کسب و کارهای ورزشی، توسعه فناوریانه، بازاریابی رسانه‌های جمعی، سیاست‌گذاری عمومی، رشد علمی ورزش، توسعه کالبدی، تغییر ارزش‌ها و ملاحظات سلامت بود و در بخش کمی نتایج نشان داد که تغییر ارزش‌ها، رشد علمی ورزش و ملاحظات سلامت از اهمیت بالاتری نسبت به سایر مضامین شناسایی شده برخوردارند (ناصر و همکاران، ۲۰۲۴). پنج مضمون اصلی در رابطه با عوامل سوق‌دهنده کارکنان دانشگاه افسری امام علی (ع) به فعالیت بدنی منظم شامل تجهیزات و تمرینات علمی (امکانات و محیط مناسب، علمی بودن تمرینات، رسمی شدن گروه تربیت بدنی)، آگاه‌سازی و تبلیغات (آگاه‌سازی عمومی، تبلیغات ورزشی)، تشویق‌ها (تشویق، تشویق، ارزیابی دقیق)، توجهات فرماندهی (منفک شدن بموقع، تاکیدات فرماندهی)، شرکت در مسابقات (تشکیل تیم‌های ورزشی، اعزام به مسابقات) و ۴ مضمون اصلی در رابطه با عوامل بازدارنده شامل استرس کاری و خانوادگی (استرس، فشار کاری)، کمبود پرسنل علمی ورزشی (عدم وجود برنامه متوالی ورزشی، کمبود پرسنل علمی)، در اولویت نبودن ورزش (کم‌توجهی به ورزشکاران، متناسب نبودن امکانات، توجه کم به ورزش)، وجود تفکرات سنتی (تفکرات سنتی) دسته‌بندی شدند (سفیدگر و همکاران، ۲۰۲۴). همچنین تحریک حس ورزش‌خواهی با تولید محتوای مرتبط، نهادینه‌سازی سبک زندگی فعال، کیفیت بخشی اوقات فراغت و نهادینه‌کردن پیشگیری به جای درمان از طریق ورزش در ارتقاء مشارکت در ورزش همگانی موثر هستند (برقرار چهرمی، مشکل‌گشا و شهولی کوهسوری، ۲۰۲۴). برای همگانی‌شدن ورزش همگانی حمایت عوامل محیطی، مداخله مثبت عوامل مدیریتی، بسترسازی منابع و نهایتاً از طریق عوامل رفتاری صورت می‌پذیرد (سواد و همکاران، ۲۰۱۷). مشارکت پایین، شیوع بیماری، نبود وحدت ملی، تبدیل‌نشدن به یک عادت، وجود فرصت‌های ورزش همگانی و سردرگمی مدیریت ورزش از جمله شرایط علی توسعه ورزش ورزش همگانی هستند که تحت تاثیر مداخله سوق‌دهنده‌های محیطی کلان، عوامل سیاسی-قانونی، مدیریتی، زیرساخت‌های فرهنگی-اجتماعی و عوامل اقتصادی قرار دارند و انگیزاننده‌ها، موانع بازدارنده و جذابیت ورزشی شرایط زمینه‌ای را برای توسعه ورزش همگانی فراهم می‌کنند (وفایی‌مقدم و همکاران، ۲۰۱۹).

در فرایند توسعه، داشتن نیروی انسانی سالم و جامعه‌ای که بیشتر افراد آن از عمر طولانی همراه با سلامتی برخوردار باشند، از شاخص‌های مهم توسعه انسانی به حساب می‌آید. به همین دلیل کشورهای پیشرفته و صنعتی توجه خاصی به گسترش ورزش و تربیت بدنی در جامعه داشته تا با استفاده از دستاوردهای بهداشتی، اجتماعی و اقتصادی و رشد و گسترش ورزش، هم خود را به شاخص‌های توسعه نزدیک کرده و هم با استفاده از نیروی انسانی سالم و کارآمد برای تحقق اهداف دیگر توسعه برنامه‌ریزی کنند (یمینی فیروزی و یمینی فیروزی، ۲۰۲۰). در این میان کارگران به عنوان نیروهای مولد در صنعت نقش مهمی دارند و حفظ سلامت و تندرستی آنها نه تنها به ارتقاء فعالیت‌های صنعتی کمک می‌کند بلکه هزینه‌های صنایع به دلیل غیبت و خستگی زودرس را کاهش می‌دهند. مطالعات انجام شده در زمینه ورزش کارگری نشان می‌دهد انجام همزمان دو مداخله تمرین ورزشی همراه با برنامه افزایش آگاهی و نگرش فعالیت بدنی، در ارتقاء توان کاری کارکنان موثر بوده و موجب افزایش بهره‌وری و کیفیت نیروی کار سازمان‌ها می‌شود (طالبی، ۲۰۲۰). همچنین مطالعه دشتی و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد شاخص‌های ریوی با کیفیت زندگی ارتباط داشته و هر چه شاخص‌های ریوی بیشتر باشد نمره سلامت روان کارگران کمتر می‌شود که به این معنی است هر چه شاخص‌های ریوی کارگران بالاتر باشد، از سلامت روانی بهتری برخوردار هستند و فعالیت بدنی می‌تواند عاملی اثرگذار بر بهبود فاکتورهای هماتولوژیکی و نیمرخ چربی در کارگران داشته باشد (دشتی خویدکی و همکاران، ۲۰۲۰). از طرفی انجام تمرینات ورزشی موجب کاهش ناتوانی اندام فوقانی می‌شود (فدایی و همکاران، ۲۰۲۰).

در معدود مطالعات انجام‌شده در این حوزه نشان داده شده در توسعه سیستم ورزش کارگری کشور شش سطح زمینه (حامیان یا اجتماعی و ظرفیت‌های محیطی)، سطح ساختار (نهادهای متولی، قابلیت راهبردی اجرایی و تقسیم کار میان‌بخشی و فرابخشی) سطح قابلیت (نوآوری و تنوع‌بخشی در ورزش کارگری، سیستم دانش و فناوری، تامین و مدیریت منابع انسانی، تامین و مدیریت منابع فیزیکی و تامین و مدیریت منابع مالی)، سطح فرایند (رویدادهای ورزشی، نیازسنجی ورزشی، فرهنگ‌سازی ورزش، آموزش همگانی ورزش و خدمات ورزشی به کارگران)، سطح عملکرد (قابلیت ورزشی کارگران، دستاورد ورزشی کارگران و مشارکت ورزشی کارگران) و سطح پیامد (توسعه پایدار ورزش کارگری) نقش دارند (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۲۰۲۲؛ پهلوانی یلی و همکاران، ۲۰۲۲).

در مبحث ضرورت پژوهش می‌توان بیان داشت گزارش‌های ملی و بین‌المللی نشان می‌دهد که شاخص‌های سلامت و نشاط در جامعه ایرانی در وضعیت نامناسبی قرار دارد و ایران جزو کشورهای توسعه نیافته از این منظر محسوب می‌شود. در عین حال گرایش به سبک زندگی کم تحرک و غیر فعال، تفریحات نامناسب و مجازی و مصرف کالاهای غیراستاندارد بهداشتی بالا گزارش شده است. در این میان،

مشکلات اقتصادی مختلف و پرفشار مردم نیز با این معضلات همراه شده است و مسئله سلامت، نشاط، فراغت در زندگی و کار در اقشار کمتر برخوردار و طبقات غیرمرفه کشور بحرانی شده است. در این میان فعالیت ورزشی به عنوان یک راهکار جهت ارتقای سلامت و نشاط به ویژه در اوقات فراغت در سطح جهان پذیرفته شده و کاربرد محوری دارد. اما در ایران سرانه مشارکت ورزشی پایین (کمتر از ۲۰ درصد) و عمده برنامه‌های توسعه ورزش همگانی تا کنون موفقیت قابل توجهی نداشته‌اند. مسائلی مانند محدودیت‌های ورزش بانوان و جایگاه ضعیف ورزش در سبد خانوار سبب شده تا ورزش به عنوان یک الگوی تفریحی و فراغت در سبک مصرف خانواده ایرانی جایگاه مناسبی نداشته باشد. از این رو می‌توان از ترویج فرهنگ ورزش خانوادگی به یک راه حل راهبردی و بسیار ضروری جهت توسعه ورزش شهروندی و همگانی نام برد. یکی از حوزه‌هایی که شاید زیاد به آن پرداخته نشده ورزش کارگری است. جمعیت حدود ۲۰ میلیونی این جامعه بزرگ کشور که با احتساب خانواده آنها به عدد خیلی بزرگ‌تری تبدیل می‌شود می‌تواند تا دست‌اندرکاران صنعت و ورزش را در این مورد حساس‌تر کند و سعی در توسعه فعالیت بدنی برای این گروه را افزایش دهد. بر همین اساس این مطالعه سعی دارد عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری کشور را بررسی و معرفی نماید.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از منظر هدف کاربردی- توسعه‌ای، رویکرد تحقیق کیفی و با تبعیت از استراتژی تحلیل مضمون و با هدف بسط دانش و شناخت موجود در زمینه عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری انجام گرفته است. در این تحقیق، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد و مصاحبه‌ها تا جایی تداوم یافت که پژوهش به اشباع نظری و کفایت برسد. ابتدا، مصاحبه عمیق با ۱۲ نفر از خبرگان انجام شد که در جدول ۱ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در تحقیق ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در تحقیق

حوزه فعالیت	تعداد (نفر)	رشته تحصیلی	تعداد (نفر)	تحصیلات	تعداد (نفر)	سن	تعداد (نفر)
کارگری	۹	علوم ورزشی	۸	ارشد و دکتری	۸	۳۰ تا ۴۰	۶
دانشگاهی	۳	سایر	۴	کارشناسی	۴	بالای ۴۰	۶
معیارهای انتخاب مشارکت‌کنندگان				مباحث موجود در مصاحبه‌ها			
۱- افراد آشنا با ادبیات ورزش کارگری				۱- ورزش کارگری			
۲- دارا بودن سابقه پژوهشی در این حوزه				۲- ورزش سلامت‌محور			
۳- سابقه مدیریت در ورزش کارگری				۳- توسعه ورزش همگانی			
				۴- توسعه فرهنگ ورزش			
				۵- ورزش در محل کار			

به‌منظور تحلیل داده‌های کیفی از روش شش مرحله‌ای تحلیل مضامین براون و کلارک^۱ (۲۰۰۶) استفاده شد که شامل آشنایی با داده‌ها، ایجاد کدهای اولیه، جستجوی مضامین، بازبینی مضامین، تعریف و نامگذاری مضامین و تهیه گزارش است. به‌منظور بررسی موثق بودن اطلاعات تولیدشده از روش کنترل و بازبینی خبرگان و محققان برای اعتبارسنجی مقوله‌ها و دسته‌بندی آنها استفاده شد. به‌عبارت دیگر در این تحقیق به‌منظور افزایش اعتبارپذیری، تمامی کدهای اولیه، پس از پایان کدگذاری هر مصاحبه و نیز رسیدن به تم‌های اصلی توسط پژوهشگر بازبینی شدند و کدهای استخراج‌شده برای بررسی و تأیید به سه نفر از افراد متخصص و آشنا با موضوع تحقیق داده شد. افزون‌بر این به‌منظور افزایش تأییدپذیری، تم‌های فرعی و اصلی به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها به سه نفر از مشارکت‌کنندگان اولیه به‌منظور بازبینی و تأیید ارائه شد و نکات پیشنهادی آنها اعمال شد.

یافته‌های پژوهش

تحلیل داده‌ها با تحلیل متون حاصل از مصاحبه‌های عمیق، با کدگذاری اولیه تمامی مصاحبه‌های ضبط شده، صورت گرفت و در نهایت پس از بررسی کامل تمامی مصاحبه‌ها و تحلیل جملات و دیدگاه‌های افراد، تعداد ۵۶ مضمون فرعی به دست آمده که در ۱۹ مضمون اصلی تقسیم شدند.

جدول ۲. مضامین فرعی و اصلی عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگران به همراه مصاحبه‌هایی که از آنها استخراج شده‌اند

مصاحبه‌ها	مضمون اصلی	مضمون فرعی
A1, A3, A4, A8, A9, A10, A12	ارتقاء سطح آگاهی و آموزش کارفرمایان	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای کارفرمایان در زمینه اهمیت و مزایای ورزش کارگری
		تشویق کارفرمایان به سرمایه‌گذاری در برنامه‌ها و زیرساخت‌های ورزشی برای کارگران
		معرفی و ترویج الگوهای موفق از شرکت‌ها و سازمان‌های پیشرو در زمینه ورزش کارگری
A1, A2, A5, A6, A7, A8, A11	توجه به نیازهای ویژه گروه‌های مختلف کارگری	طراحی برنامه‌های ورزشی مناسب برای گروه‌های سنی مختلف از کارگران
		فراهم کردن امکانات و برنامه‌های ورزشی خاص برای زنان کارگر
		طراحی و اجرای برنامه‌های ورزشی مناسب برای کارگران با نیازهای ویژه یا ناتوانی‌های جسمی
A3, A4, A8, A9, A10, A12	شبکه‌سازی و ایجاد انجمن‌های ورزشی	ایجاد شبکه‌های اجتماعی برای ارتباط و تبادل اطلاعات بین کارگران و مربیان ورزشی
		تشکیل انجمن‌ها و اتحادیه‌های ورزشی کارگری برای حمایت و پیگیری منافع کارگران در زمینه ورزش
		برگزاری رویدادها و مسابقات مشترک بین سازمان‌ها و شرکت‌ها برای ارتقاء سطح ورزش کارگری
A1, A5, A6, A8, A9, A12	ایجاد فرهنگ ورزش محوری در محیط‌های کار	ایجاد برنامه‌های منظم ورزشی در ساعات استراحت و پس از ساعات کاری
		فراهم کردن تجهیزات ورزشی ساده و مناسب در محل کار برای استفاده کارگران
		تشویق به انجام فعالیت‌های گروهی و تیمی در محیط کار برای افزایش همبستگی و همکاری
A4, A5, A6, A7, A8, A10, A11	توسعه ورزش‌های بومی و سنتی	شناسایی و ترویج ورزش‌های بومی و سنتی متناسب با فرهنگ و تاریخ محلی
		برگزاری مسابقات و جشنواره‌های ورزشی با محوریت ورزش‌های سنتی و محلی
		تشویق و حمایت از ورزشکاران محلی و بومی در جهت حفظ و ترویج ورزش‌های سنتی
A1, A2, A6, A7, A8, A9	حمایت روانی و اجتماعی	ارائه خدمات مشاوره‌ای و روانشناسی به کارگران برای کاهش استرس و بهبود روحیه
		تشکیل گروه‌ها و باشگاه‌های ورزشی برای افزایش تعاملات اجتماعی و حمایت از یکدیگر
		طراحی برنامه‌های تعادلی بین کار، ورزش و زندگی شخصی کارگران
A2, A3, A4, A5, A10, A11, A12	دسترسی به اطلاعات و منابع آموزشی	تهیه و توزیع کتاب‌ها، مجلات، و مقالات علمی در زمینه ورزش کارگری
		فراهم کردن دسترسی به منابع آموزشی آنلاین، ویدئوهای آموزشی و دوره‌های مجازی
		برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی برای ارتقاء دانش و مهارت‌های ورزشی کارگران
A1, A2, A7, A8, A9, A10	تامین مالی و جذب سرمایه‌گذاری	تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و برنامه‌های ورزشی
		بهره‌گیری از منابع مالی مختلف، از جمله کمک‌های مردمی، اسپانسرها و درآمدهای حاصل از رویدادهای ورزشی
		ایجاد سیستم‌های مالی شفاف و قابل اعتماد برای مدیریت و تخصیص منابع مالی به صورت بهینه
A1, A4, A5, A6, A7, A8	فناوری و نوآوری در ورزش	بهره‌گیری از تکنولوژی‌های جدید برای بهبود کیفیت ورزش کارگری، مانند نرم‌افزارهای مدیریت ورزش و تجهیزات پیشرفته
		سرمایه‌گذاری در پژوهش و توسعه برای ایجاد نوآوری‌های جدید در زمینه ورزش کارگری
		استفاده از پلتفرم‌های آموزشی آنلاین و فناوری‌های نوین برای افزایش دسترسی به آموزش‌های ورزشی
A3, A4, A5, A6, A9, A12	انگیزه‌بخشی	ارائه جوایز و تشویق‌های مالی و غیرمالی به کارگران برتر در فعالیت‌های ورزشی
		برگزاری مسابقات و رویدادهای ورزشی برای ایجاد انگیزه و رقابت سالم بین کارگران
		ایجاد فرهنگ مثبت و سازنده نسبت به ورزش در محیط کار و جامعه
A1, A3, A5, A6, A7, A8, A12	ایمنی	ارائه خدمات پزشکی و فیزیوتراپی مرتبط با فعالیت‌های ورزشی به کارگران
		اجرای برنامه‌های سلامت برای جلوگیری از آسیب‌ها و افزایش ایمنی در ورزش
		ارائه بیمه‌های ورزشی برای حمایت از کارگران در صورت بروز آسیب‌های ورزشی
A1, A2, A3, A4, A9, A10, A11	مشارکت بین‌المللی و یادگیری از تجربه‌های جهانی	برقراری ارتباط و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با ورزش کارگری
		بهره‌گیری از تجربه‌های موفق سایر کشورها در زمینه توسعه ورزش کارگری
		شرکت در مسابقات و همایش‌های بین‌المللی برای تبادل دانش و تجربه
A1, A2, A4, A5, A6, A7, A12	برنامه‌ریزی و مدیریت استراتژیک	وجود برنامه‌های استراتژیک مشخص برای توسعه ورزش کارگری با هدف‌گذاری‌های قابل اندازه‌گیری
		ایجاد سیستم‌های مدیریتی کارآمد برای نظارت و اجرای برنامه‌ها
		استفاده از سیستم‌های ارزیابی منظم برای بررسی پیشرفت و دریافت بازخورد از کارگران و مدیران
A3, A5, A6, A8, A9, A10	پژوهش	انجام پژوهش‌های علمی برای شناخت نیازها و خواسته‌های کارگران در زمینه ورزش
		ارزیابی مستمر برنامه‌ها و فعالیت‌های ورزشی و اصلاح و بهبود آن‌ها بر اساس نتایج
		همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد و انجمن‌های ورزشی برای توسعه ورزش کارگری
A1, A3, A4, A9, A10, A11, A12	هم‌افزایی و مشارکت اجتماعی	تشویق و حمایت کارفرمایان از فعالیت‌های ورزشی کارگران
		تشویق به شرکت در مسابقات و فعالیت‌های ورزشی گروهی برای افزایش همبستگی و تعاملات اجتماعی
		اجرای برنامه‌های فرهنگی برای ترویج ورزش در میان کارگران
A2, A4, A6, A7, A8, A9	فرهنگ‌سازی و تبلیغات	استفاده از رسانه‌ها و روش‌های تبلیغاتی برای تشویق کارگران به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی
		ارائه تشویق‌ها و جوایز به کارگران فعال در عرصه ورزش
		تعداد و کیفیت مربیان و کارشناسان ورزشی تخصصی برای کارگران
A1, A5, A8, A9, A10, A12	آموزش و تربیت نیروهای متخصص	وجود برنامه‌های آموزشی و دوره‌های ارتقاء مهارت‌های ورزشی
		ارائه دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی در زمینه ورزش کارگری

A1, A3, A5, A7, A9, A11	زیرساخت‌های ورزشی	وجود باشگاه‌ها، زمین‌ها و سالن‌های ورزشی مناسب و مجهز
		پراکندگی و دسترسی آسان کارگران به امکانات ورزشی در نزدیکی محل کار یا محل سکونت
		تعمیر و نگهداری مستمر و به‌روزرسانی امکانات و تجهیزات ورزشی
A2, A4, A6, A8, A10, A12	سیاست‌های دولتی و حمایتی	همکاری و حمایت وزارت ورزش و جوانان، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دیگر نهادهای مرتبط
		تخصیص بودجه کافی برای ایجاد و نگهداری امکانات ورزشی کارگران
		وجود قوانین و مقررات حمایتی فراهم کننده تسهیلات و امکانات لازم برای ورزش کارگری

در نهایت عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری ایران مطابق با شکل ۱ استخراج شده است.

شکل ۱. عوامل موثر بر توسعه ورزش کارگری ایران

بحث و نتیجه گیری

توسعه ورزش کارگری در ایران مستلزم توجه به مجموعه‌ای از عوامل متعدد و متنوع است که هر کدام نقش مهمی در ایجاد و تقویت آن دارند. آگاهی بخشی به کارفرمایان در مورد فواید ورزش کارگری از جمله افزایش بهره‌وری و سلامت کارکنان بسیار حیاتی است. برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای کارفرمایان در زمینه اهمیت و مزایای ورزش کارگری، تشویق کارفرمایان به سرمایه‌گذاری در برنامه‌ها و زیرساخت‌های ورزشی برای کارگران و معرفی و ترویج الگوهای موفق از شرکت‌ها و سازمان‌های پیشرو در زمینه ورزش کارگری می‌تواند آموزش کارفرمایان می‌تواند آنان را به حمایت بیشتر از برنامه‌های ورزشی ترغیب کند که در مطالعه رضائی‌نژاد و همکاران (۲۰۲۲) با عنوان نهادهای متولی از آنها یاد شده است. گروه‌های مختلف کارگری نیازهای متفاوتی دارند. برنامه‌ریزی مناسب و ارائه امکانات متناسب با این نیازها می‌تواند مشارکت بیشتری را در ورزش کارگری جلب کند. ایجاد انجمن‌ها و باشگاه‌های ورزشی کارگری می‌تواند به افزایش تعاملات و تبادل تجربیات میان کارگران منجر شود و بستر مناسبی برای رشد ورزش‌های کارگری فراهم آورد.

ترویج فرهنگ ورزش محوری در محیط‌های کاری از طریق برنامه‌های آموزشی و انگیزشی می‌تواند مشارکت کارگران در فعالیت‌های ورزشی را افزایش دهد. عوامل فرهنگی جهت شرکت در مسابقات و فعالیت‌های ورزشی عمومی از مهم‌ترین علل عدم گرایش به فعالیت‌های ورزشی همگانی می‌باشد. آگاه‌سازی کارگران از ضرورت و کارکرد فعالیت ورزشی، استفاده از انواع روش‌های اطلاع‌رسانی مربوط به رخدادهای ورزش همگانی، تولید محتوای رسانه‌ای و تبلیغاتی مناسب برای ترویج ورزش کارگری، دعوت از شخصیت‌های محبوب در رویدادهای ورزشی کارگری، بازاریابی اجتماعی برای ورزش کارگری از روش‌های مختلف، شناسایی نمادها و سمبل‌های ورزشی در تاریخچه کارگران می‌تواند در این راه یاری‌رسان باشد (لطفی و همکاران، ۲۰۲۴).

توجه به ورزش‌های بومی و سنتی علاوه بر حفظ میراث فرهنگی، می‌تواند جذابیت بیشتری برای کارگران ایجاد کند و زمینه‌ساز توسعه ورزش‌های کارگری باشد. ورزش‌های بومی و محلی که در تاریخ هر منطقه‌ای وجود دارد، یکی از بهترین روش‌هایی است که افراد را به سمت انجام ورزش سوق می‌دهد. با ایجاد و فراهم کردن فضای ورزش‌های سنتی و بومی می‌توان قشر علاقمند به این فضا را جذب کرد (عرب‌زاده تفتی و همکاران، ۲۰۱۸). بازی‌ها و ورزش‌های بومی، محلی و ورزش‌های سنتی به بازی‌هایی گفته می‌شود که فقط در منطقه یا محله خاصی اجرا می‌شوند و عمدتاً متأثر از آب و هوا، زبان و ... است. ورزش‌های بومی و محلی به عنوان یکی از ابعاد ورزش همگانی، دارای خصوصیات بالایی بوده و دارای ویژگی‌های مثبت و ارزشمند دیگری نیز می‌باشند که به جهت انطباق با علائق ذوقی، هنری و فرهنگی جامعه می‌تواند گسترش و عمومیت پیدا نماید. بازی‌های بومی، محلی و ورزش‌های سنتی به عنوان بخشی از فرهنگ هر ملت، متناسب با وضعیت اقلیمی و فرهنگی هر منطقه بر مبنای فلسفه و منطق خاص طراحی شده‌اند و همین هماهنگی و همراهی با جغرافیا و فرهنگ، رمز ماندگاری آن‌ها تاکنون بوده است.

ارائه حمایت‌های روانی و اجتماعی به کارگران از طریق برنامه‌های مشاوره و فعالیت‌های گروهی می‌تواند روحیه و انگیزه آنان را برای مشارکت در ورزش افزایش دهد و فراهم‌سازی دسترسی به منابع آموزشی و اطلاعات مرتبط با ورزش‌های کارگری می‌تواند به بهبود آگاهی و دانش کارگران کمک کند و آنان را به فعالیت‌های ورزشی ترغیب نماید. احساس نیاز اقشار مختلف به ورزش همگانی، کسب سلامتی، در کنار خانواده بودن، در کنار دوستان بودن، پرکردن اوقات فراغت، شادبودن و تناسب اندام از جمله انگیزاننده‌های ورزش همگانی هستند، (۲۰۱۸).

تامین منابع مالی و جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی از جمله اقدامات ضروری برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی و اجرای برنامه‌های ورزشی در محیط‌های کارگری است. رابطه معنی داری بین وضعیت اقتصادی با شرکت در ورزش وجود دارد. کسب درآمد از طریق اجاره امکان و فضاهای ورزش کارگری، ارتقای بودجه اداره امور ورزشی وزارت کار و ادارات استانی، ارتقای بودجه فدراسیون ورزش کارگری و هیات‌های استانی، جذب حمایت موسسات و شرکت‌های تجاری، جذب حمایت خیرین و واقفان ورزشی، کسب درآمد از طریق دریافت مبلغ برخی خدمات ورزشی از کارگران، پیگیری درصد اعتبارات و تسهیلات مصوب ورزش کارکنان در بودجه نهادها و جذب حمایت نهادهای عمومی دولتی و غیردولتی در این امر دخیل هستند (رضانی‌نژاد و همکاران، ۲۰۲۲).

استفاده از فناوری‌های نوین و نوآوری در تجهیزات و برنامه‌های ورزشی می‌تواند کارگران را به شرکت در فعالیت‌های ورزشی علاقه‌مند کند. رسانه‌ها علاوه بر نقش اطلاع‌رسانی از منابع قابل دسترس و باصرفه است که تمام جزئیات را به صورت مطلوب در اختیار مردم قرار می‌دهند. در کنار آن نقش‌های مهم دیگری از قبیل بیان مشکلات ورزش، تحلیل علمی و کارشناسانه برای کمک به رشد ورزش، فرهنگ سازی در جهت اصلاح اخلاق ورزشی و تبلیغات در ورزش کشور می‌توانند نقش داشته باشند. بهره‌گیری از دانش جدید و روز، نوآوری و خلاقیت در ابعاد مختلف فعالیت‌های ورزشی، بکارگیری انواع فعالیت‌های مختلف و ترویج فرهنگ خلاقیت در بین مربیان و مشارکت-کنندگان در ورزش تاثیر به سزایی دارد (یمینی و یمینی، ۲۰۲۲). استفاده از تبلیغات مناسب جهت آگاه‌سازی مردم از نقش ورزش در سلامت جسمی، روحی و روانی با توجه به تعداد مخاطب زیاد رسانه‌ها، می‌تواند گامی مهم در توسعه ورزش باشد. امروز رسانه‌های جمعی و به‌ویژه تلویزیون نقش روز افزونی در گسترش آگاهی‌های عمومی جدید دارد؛ زیرا به کارگیری مؤثر رسانه‌ها به ما امکان می‌دهد پیامی را در مدت کوتاه، با هزینه اندک، حتی در مناطق دورافتاده انتشار دهیم و از این رو می‌توان انتظار داشت که بدین طریق گرایش مردم به دیدگاه‌ها و رفتارهای نو افزایش یابد

ایجاد سیستم‌های تشویقی و پاداش برای کارگران فعال در ورزش می‌تواند انگیزه آنان را برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی افزایش دهد. با توجه به موفق بودن تجربه برگزاری همایش‌های پیاده‌روی به‌همراه اعطای جوایز می‌توان از این نوع مشوق‌ها استفاده کرد (عرب‌زاده تفتی و همکاران، ۲۰۲۲). عوامل انگیزشی نقش مهمی در شروع و ادامه یک رفتار در افراد دارند. از این رو، سیستم پاداش و تشویق از طریق ارائه انواع مختلف پاداش و همچنین تشویق افراد برای مشارکت در ورزش‌های کارگری می‌تواند زمینه‌ساز حضور بیشتر کارگران در این فعالیت‌ها باشد و از طرفی سیستم تشویق و پاداش عادلانه در بخش منابع انسانی باعث تشویق و ترغیب آنها جهت اجرای بهتر وظایف و حرکت به سوی اهداف از پیش تعیین شده خواهد گردید.

تبادل تجربیات با کشورهای دیگر و بهره‌گیری از الگوهای موفق بین‌المللی می‌تواند به بهبود و توسعه ورزش‌های کارگری کمک شایانی کند. الگوبرداری از کشورهای مختلف جهان در زمینه ورزش کارگری، اقدامات کشورهای پیشرفته، ورزش به‌عنوان یک عادت در زندگی، همه‌گیربودن ورزش، یکی‌بودن مسئول و ناظر ورزش همگانی، تنظیم‌شدن برنامه‌های کلان، خصوصی‌سازی و حضور شرکت‌های خصوصی، سطح مشارکت زیاد، بینش و فرهنگ سلامتی متفاوت، وجود محدودیت‌های کنترل و ارزیابی کارکنان در ورزش کشور، قوانین حمایتی قوی، بافت شهری مطابق با ورزش همگانی و شناخت ناکافی از ظرفیت‌های بین‌المللی حوزه ورزش‌های همگانی و فعالیت‌های بدنی عمومی از عوامل مهم در این حوزه هستند (وفایی‌مقدم و همکاران، ۲۰۱۸). مستلزم رشد، توسعه و پیشرفت در ورزش کارگری انجام تحقیقات و مطالعات بنیادی، کاربردی و تطبیقی است، تحقیق در مورد موانع توسعه ورزش کارگری، نیازسنجی از افراد، روندهای مشارکت در ورزش کارگری، شناخت گروه‌های هدف و تحقیقات تطبیقی و الگوبرداری از کشورهای پیشرفته در بخش ورزش کارگری می‌تواند زمینه‌ساز رشد و گسترش ورزش کارگری در جامعه و نهایتاً نهادینه‌شدن آن گردد.

انجام تحقیقات و پژوهش‌های علمی در زمینه ورزش‌های کارگری می‌تواند به شناسایی نیازها و مشکلات موجود کمک کرده و راه‌حل‌های مناسبی ارائه دهد. از آن‌جا که مطالعات کمی به این حوزه پرداخته‌اند انجام مطالعات بیشتر به برجسته‌کردن توجه به این امر کمک شایانی می‌کند. اهمیت ورزش همگانی برای افزایش نشاط اجتماعی و سلامت عمومی بر کسی پوشیده نیست و در تحقیقات گوناگون ابعاد متفاوتی از راه‌های توسعه و موانع موجود برای توسعه ورزش همگانی در کشور مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. آنچه در جدیدترین تحقیقات داخلی و خارجی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته، آموزش صحیح و اصولی است. بی‌شک آموزش صحیح در عرصه ورزش همگانی از راه‌های توسعه پایدار آن در بین نسل‌های متمادی مردم کشور است.

برنامه‌ریزی و مدیریت استراتژیک در سطح کلان و سازمانی نیز برای اجرای برنامه‌های ورزشی می‌تواند به هماهنگی و انسجام فعالیت‌ها کمک کند. همکاری و هم‌افزایی میان نهادهای مختلف و ایجاد مشارکت‌های اجتماعی می‌تواند به توسعه و ترویج ورزش‌های کارگری منجر شود. شرایطی که منجر به تغییر نگرش دولتمردان و اهمیت ورزش همگانی نزد آنان همراه با کاهش هزینه شرکت در فعالیت‌های ورزشی و افزایش امنیت اجتماعی و توجه به ارزش‌ها و هنجارهای جامعه باشد زمینه توسعه ورزش همگانی بیش از پیش را فراهم خواهد آورد. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مشترک سازمان‌های متولی ورزش کارگری، مشارکت‌دهی مناسب همه نهادهای مرتبط با ورزش کارگری، تفهیم و تبیین مناسب فرابخشی بودن امور توسعه ورزش کارگری، هماهنگی و تعاملات دوطرفه بین سازمان‌های ورزش کارگری با سایر نهادهای همکار مانند ادارات ورزش و جوانان، ایجاد ساختارهای میان‌بخشی ورزش کارگری مانند شوراهای استانی اثربخش است (رمضانی-نژاد و همکاران، ۲۰۲۲).

تبلیغات و فرهنگ‌سازی در رسانه‌ها و محیط‌های کاری آگاهی و جذب کارگران به ورزش‌های کارگری را افزایش دهد. رسانه‌ها از جمله رسانه‌های ورزشی، ادمن‌های صفحات ورزشی در شبکه‌های اجتماعی (لطفی و همکاران، ۲۰۲۳)، اطلاع‌رسانی، بازاریابی اجتماعی، پایش و رصد تغییرات محیطی و رصد افکار و علایق عمومی (کمالیان، علم و عروفرزاد، ۲۰۲۲). در این حوزه تاثیرگذار هستند. تربیت و آموزش نیروهای متخصص در زمینه ورزش‌های کارگری از جمله مربیان و مدیران ورزشی سبب بهبود کیفیت برنامه‌های ورزشی شود. بکارگیری مربیان مشاوران ورزشی در مجموعه‌های ورزشی کارگری، بهره‌گیری از ظرفیت داوطلبان ورزشی مانند دانشجویان و کارشناسان سازمانی در مجموعه ادارات، فدراسیون و هیات‌های کارگری، و داوران، پزشکیاران و .... در مسابقات ورزش کارگری در مطالعات مختلف مورد تاکید قرار گرفته‌اند (پهلوانی یلی و همکاران، ۲۰۲۲؛ رمضانی‌نژاد و همکاران، ۲۰۲۲). برای تغییر یک نگرش در بین اقشار گوناگون

جامعه باید بهای سنگینی پرداخت. گسترش سلامت عمومی در جامعه به حدی اهمیت دارد که باید برای دستیابی به آن این هزینه‌ها را با جان و دل تقبل کرد.

توسعه و بهبود زیرساخت‌های ورزشی از جمله سالن‌ها و تجهیزات ورزشی می‌تواند شرایط مناسبی برای فعالیت‌های ورزشی کارگران فراهم آورد. تجهیزات و وسایل رشته‌ها و فعالیت‌های ورزشی، فضا و اماکن ورزشی (سرپوشیده و روباز)، قابلیت دسترسی مناسب برای عموم، امکانات جانبی، بهداشتی و رفاهی مناسب و استاندارد و ایمنی اماکن و تجهیزات در این مورد حائز اهمیت است (لطفی و همکاران، ۲۰۲۳). نبود زیرساخت‌های مناسب برای توسعه ورزش کارگری و در نهایت ورزش سلامت‌محور، حلقه مفقوده این زنجیره است. این مسئله که تأمین زیرساخت‌ها در بین عوامل مؤثر در توسعه فرهنگ ورزش کارگری در چه رتبه‌ای قرار دارد، یک مسئله است، و این که وجود زیرساخت‌های مناسب را شرط کافی برای توسعه ورزش همگانی برشمیریم، مسئله دیگری است. با آموزش مناسب و مؤثر بدون داشتن زیرساخت‌های مناسب به موفقیت دست نخواهیم یافت.

تدوین و اجرای سیاست‌های حمایتی توسط دولت از جمله تخصیص بودجه و ایجاد تسهیلات می‌تواند نقش مهمی در توسعه ورزش‌های کارگری ایفا کند. در رابطه با سهم دستگاه‌های اجرایی کشور در توسعه ورزش، نهادهای مختلفی از جمله وزارت ورزش و جوانان، صدا و سیما، شهرداری‌ها و ... نقش دارند که لازم است هر کدام نقش‌های خود را به بهترین نحو اجرا کنند (غفوری و همکاران، ۲۰۱۹) و همراه با آنها صنایع و متولیان ورزش کارگری این برنامه‌ها را توسعه و جهت‌دهی کنند. زمانی که در سیستم سازمانی کشور تنها شعار سلامت و تندرستی کارکنان و ورزش برای کارکنان را سر می‌دهیم، بدون مهیا کردن قوانین و سیاست‌های حمایتی برای اجرای دقیق آن نمی‌توانیم به دستیابی به این مهم امیدوار باشیم.

تضمین ایمنی در فعالیت‌های ورزشی با استفاده از تجهیزات مناسب و رعایت استانداردهای ایمنی می‌تواند به جلب اعتماد کارگران و افزایش مشارکت آنان منجر شود. همچنین دسترسی به تجهیزات و زیرساخت‌ها، کیفیت تجهیزات و زیرساخت‌ها، توزیع عادلانه تجهیزات و زیرساخت‌ها، ایمنی تجهیزات و زیرساخت‌ها و طراحی زیبا تجهیزات و زیرساخت‌ها در این حوزه حائز اهمیت هستند (کمالیان، علم و عروفزاد، ۲۰۲۲).

برای توسعه ورزش کارگری ایران با توجه به یافته‌های فوق، سه پیشنهاد و راهکار اجرایی و عملیاتی ارائه می‌شود: اول، ایجاد و توسعه باشگاه‌های ورزشی کارگری در محیط‌های کاری با تشکیل تیم‌های ورزشی داخلی به گونه‌ای که در هر شرکت و واحد تولیدی، تیم‌های ورزشی داخلی که می‌توانند در رشته‌های مختلف ورزشی فعالیت کنند؛ تشکیل شود. و تخصیص زمان مشخص برای ورزش در برنامه روزانه یا هفتگی کارکنان؛ مثلاً یک ساعت در هفته برای تمرینات گروهی و تجهیز و بهبود زیرساخت‌های ورزشی با سرمایه‌گذاری در ساخت و تجهیز فضاهای ورزشی مناسب در محیط‌های کاری مانند سالن‌های چندمنظوره، زمین‌های فوتبال، بسکتبال و والیبال. دوم، راه‌اندازی کمپین‌های آگاهی‌بخشی و تشویقی با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در مورد فواید ورزش و نحوه انجام تمرینات ورزشی در محیط‌های کاری که این کارگاه‌ها می‌توانند به صورت حضوری یا آنلاین اجرا شوند و تشویق از طریق سیستم پاداش‌دهی برای شرکت کارکنان به طور منظم در فعالیت‌های ورزشی شامل مزایای مالی، مرخصی‌های تشویقی و هدایای ورزشی باشد و نیز برگزاری مسابقات و جشنواره‌های ورزشی بین کارگران در سطح محلی، استانی و ملی در جهت افزایش حس رقابت و انگیزه مشارکت در ورزش.

راهکار سوم: همکاری با نهادهای دولتی و بخش خصوصی برای تأمین منابع مالی و حمایت‌های لازم با جذب حمایت‌های مالی شرکت‌ها و موسسات بزرگ جهت توسعه زیرساخت‌های ورزشی از طریق اسپانسرینگ، سرمایه‌گذاری مشترک یا تخصیص بودجه‌های اختصاصی و همچنین تدوین و اجرای سیاست‌های حمایتی دولت برای توسعه ورزش کارگری شامل تسهیلات مالیاتی برای شرکت‌های سرمایه‌گذار در زمینه ورزش کارگری. سوم، همکاری با نهادهای دولتی و بخش خصوصی برای تأمین منابع مالی و حمایت‌های لازم با جذب حمایت‌های مالی شرکت‌ها و موسسات بزرگ جهت توسعه زیرساخت‌های ورزشی از طریق اسپانسرینگ، سرمایه‌گذاری مشترک یا تخصیص بودجه‌های اختصاصی و همچنین تدوین و اجرای سیاست‌های حمایتی دولت برای توسعه ورزش کارگری شامل تسهیلات مالیاتی برای شرکت‌های سرمایه‌گذار در زمینه ورزش کارگری.

در پایان شایان ذکر است که اداره کل امور ورزش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی همراه با فدراسیون ورزش‌های کارگری به عنوان متولیان اصلی ورزش کارگری کشور باید تمام توان خویش را برای اجرای برنامه‌های توسعه‌ای به کار گیرند تا این جامعه بزرگ کشور خدمات ورزشی در خور دریافت کند.

تقدیر و تشکر

از شرکت‌کنندگان گرامی به خاطر حضور در پژوهش و داوران محترم به دلیل اصلاح نقایص کمال امتنان را داریم.

References

- Alhainen, M., Härmä, M., Pentti, J., Ervasti, J., Kivimäki, M., Vahtera, J., & Stenholm S. (2024). Physical activity and risk of workplace and commuting injuries: a cohort study. *Scandinavian Journal of Work Environmental Health*, 50(6), 406-415.
- Arabzadeh Tafti, S. M. A., Goodarzi, M., Farahani, M., & Alidost, E. (2022). Designing and Presenting the Strategic Development Plan for Yazd Province's Public Sport. *Sport Management Journal*, 14(1), 90-68. (In Persian)
- Askarian, F., & Rahbar, M. (2021). Sport Development Model in Iran with an Emphasis on the Stakeholders, Practices and Processes. *Sport Management Journal*, 13(1), 315-339. (In Persian)
- Azizian Kohan, N., Darabi, M., Aghae Shahri, M. S., & Malaei Koochi, M. (2022). Identifying the Indicator of the future of Iranian public sports. *Sport Management and Development*, 11(3), 90-91 (In Persian)
- Bargharajahromi, M., Moshkelgosha, E., & Shahvali kohshouri, J. (2024). Sports coalitions and game theory: The scale of competitiveness of the main players in the development of sport for all in Iran. *Sport Management Journal*. doi: 10.22059/jsm.2024.361658.3161. (In Persian)
- Barreira, B., Santos, F., & Mazzei, L. C. (2022). Sport development and its socio-cultural and managerial aspects: an integrative review. *Motriz Rio Claro*, 28, 1-9.
- Bullo, V., Favro, F., Pavan, D., Bortoletto, A., Gobbo, S., Depalma, G., Mattioli, S., Sala, E., Cugusi, L., Di Blasio, A., Cruz-Diaz, D. C., Sales Bocalini, D., & Bergamin, M. (2024). The Role of Physical Exercise in the Prevention of Musculoskeletal Disorders in Manual Workers: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Medicina del Lavaro*, 115(1), e2024008.
- Caban-Martinez, A. J., Courtney, T. K., Chang, W. R., Lombardi, D. A., Huang, Y. H., & Brennan, M. J. (2015). Leisure-Time Physical Activity, Falls, and Fall Injuries in Middle-Aged Adults. *American Journal of Prevention Medicine*, 49(6), 888-901.
- Dashty Khavidaki, M. H., Darabi, M., Aghae Shari, M., & Malae Koki, M. (2020). Comparison of hematological factors and fat profile between active and inactive workers of a cement factory. *Journal of Prevention Medicine*, 7 (4), 11-21. (In Persian).
- Fadaei, F., Habibi, E., Karamiani, F., Hasanzadeh, A., & Ordudari, Z. (2020). The effect of 8 weeks of Kinesio Taping and sport program on grip endurance of manufacturing industrial female assembly workers. *Journal of Health and Safety Work*, 10 (1), 87-95. (In Persian)
- García-Hermoso, A., Izquierdo, M., & Ramírez-Vélez, R. (2022). Tracking of physical fitness levels from childhood and adolescence to adulthood: a systematic review and meta-analysis. *Translation Pediatrics*, 11(4), 474-486.
- Ghaderi, J., Ghafari, F., Honari, H., & Mohamadi Moghadam, Y. (2020). A Strategic Model for Sport Development in Iranian Police. *Police Management Studies Quarterly*, 15(1), 53-74. (In Persian).
- Ghorbani, M. H., & Safari Jafarloo, H. (2021). The functions of Sport and Physical Education for Iran's Sustainable Development (A Grounded Theory model). *Sport Management and Development*, 10(1), 32-46. (In Persian)
- Gobbo, S., Bullo, V., Bergamo, M., Duregon, F., Vendramin, B., & Battista, F. (2019). Physical Exercise Is Confirmed to Reduce Low Back Pain Symptoms in Office Workers: A Systematic Review of the Evidence to Improve Best Practices in the Workplace. *Journal of Functional Morphology Kinesiology*, 4(3), 43-54.
- Gobbo, S., Bullo, V., Roma, E., Bergamo, B., Vendramin, F., & Duregon, L. (2021). Effects of tailored resistance exercise training in a group of metalworkers with ergonomic or manual handlings loads prescription by the occupational physician: A pilot study. *Muscles Ligaments Tendons Journal*, 11(1), 186-192.
- Govaerts, R., Tassignon, B., Ghillebert, J., Serrien, B., De Bock, S., & Ampe T. (2021). Prevalence and incidence of work-related musculoskeletal disorders in secondary industries of 21st century Europe: A systematic review and meta-analysis. *BMC Musculoskeletal Disorder*, 22(1), 751.
- kamalian, A., Alam, S., & Aroufzad, S. (2023). Modeling the Factors Affecting the Development of Sport for All in Isfahan Province. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 22(60), 185-202. (In Persian)
- Keavanloo, F., Sharifian, E., Ghahraman Tabrizi, K., & Seyedahmadi, M. (2021). Presenting and Fitting a Sports Injury Prevention Model in Physical Education Students. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*, 28(3), 413-424. (In Persian)

- Kim, J. (2013). Depression as a psychosocial consequence of occupational injury in the US working population: findings from the medical expenditure survey. *BMC Public Health*, 3, 303-310.
- Kouvonen, A., Kivimäki, M., Pentti, J., Aalto, V., Oksanen, T., & Virtanen, M. (2017). Diabetes and risk of occupational injury: a cohort study. *Diabet Medicine*, 34(11): 1629-1636.
- Lentz, L., Randall, J. R., Gross, D. P., Senthilselvan, A., & Voaklander, D. (2019). The relationship between physical fitness and occupational injury in emergency responders: A systematic review. *American Journal of Industrial Medicine*, 62(1), 3-13.
- Lotfi Foroushani, M., Salimi, M., Mostahfezian, M., & Soltan Hosseini, M. (2023). The physical activity development model of Mobarake steel company employees. *Tebe Kar Journal*, 15(2), 58-71. (In Persian)
- Martinez, V. M. L. (2021). The importance of workplace exercise. *Revista Brasileira de Medicina do Trabalho*, 19(4), 523-528.
- Moreira-Silva, I., Teixeira, P. M., Santos, P., Abreu, S., Moreira, C., & Mota, J. (2016). The Effects of Workplace Physical Activity Programs on Musculoskeletal pain: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Workplace Health & Safety*, 64(5), 210-223.
- Nasseh, M., Salehi Ghaderabadi, M., sahebkar, M., & Darooghe Arefi, N. (2024). Identifying and analyzing the drivers of public sports at the local level. *Sport Management Journal*. doi: 10.22059/jsm.2024.379350.3331. (In Persian)
- Pahlavani Yali, H., Ramezanejad, R., & Nadernasab, M. (2022). Designing and testing a model to analyze the country's labor sports development system. *Sport Sciences Quarterly*, 46, 257-279. (In Persian)
- Pollack, K. M. (2014). Chronic diseases and individual risk for workplace injury. *Occupational Environmental Medicine*, 71(3), 155-6.
- Ramzanejad, R., Pahlavani Yali, H., & Naderinasab, M. (2022). Developing a Conceptual Model for the Development of Worker Sport in Iran. *Sport Management and Development*, 11(2): 214-231. (In Persian)
- Razavi, S. M. H., Alavi, S. H., & Loghmani, M. (2021). Designing Students' Health System with Emphasis on Sport Activities. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 17(33): 96-81.
- Reiner, M., Niermann, C., Jekauc, D., & Wol, A. (2013). Long-term health benefits of physical activity--a systematic review of longitudinal studies. *BMC Public Health*, 13: 813-821.
- Savadi, M., Hemmatinejad, M., Gholizadeh, M., & GoharRostami, H. (2017). Designing a development model of the sport for all in Hormozgan province. *Sport Management and Development*, 6(2), 86-101. (In Persian)
- Sefidgar, A., Jalili Nikoo, R., Faridniya, H., & Isazadeh, H. (2024). Identifying the Driving and Inhibiting Factors for the Employees' Participation of Imam Ali Officers' Academy in Regular physical activity. *New Approaches in Sports Management*, 12(44), 54-64. (In Persian)
- Shilbury, D. (2008). Sport development. systems, policies, and pathways: an introduction to the special issue. *Sport Management Review*, 11(3), 217-23.
- Stattin, K., Michaëlsson, K., Larsson, S. C., Wolk, A., & Byberg, L. (2017). Leisure-Time Physical Activity and Risk of Fracture: A Cohort Study of 66,940 Men and Women. *Journal of Bone Mineral Research*, 32(8), 1599-606.
- Tompa, E., Mofidi, A., van den Heuvel, S., van Bree, T., Michaelsen, F., & Jung, Y. (2019). The value of occupational safety and health and the societal costs of work-related injuries and diseases. *Publications Office*, doi:10.2802/251128.
- Vafaei Moghaddam, A., Farzan, F., Razavi, S. M. H., & Afshari, M. (2019). Serving the Development Causes of Sport for All Based on Grounded Theory. *Sport Management Studies*, 10(52), 43-72. (In Persian)
- Yamini Firouz, M., & Yamini Firouz, M. (2020). An introduction to the role of mass media in the development of public sports. *Media Management*, 8(52), 41-50. (Persian)
- Zhang, S., Huang, X., Zhao, X., Li, B., Cai, Y., & Liang, X. (2023). Effect of exercise on bone mineral density among patients with osteoporosis and osteopenia: A systematic review and network meta-analysis. *Journal of Clinical Nurses*, 31(15-16), 2100-2111.